

НАСЛЕДИЕ ИЦХАКА

Наш праотец Авраам принес миру идею монотеизма и гостеприимства. Наследием Якова были 12 колен Израиля. Но каким было наследие Ицхака?

Еврейское озарение

Знакомство с учением Ребе

ТОЛДОТ

Берешит

לעילוי נשמת אמנו וזקנתנו
האשה החשובה מצויינת במדותיה
בעלת מסירות נפש

מת דבורה ע"ה גרינברג

בת הרה"ח ר' אהרון מענדל

נפטרה אור ליום ג' - כ"א מנחם אב תשפ"ג

В память о нашей маме и бабушке

Дворе Гринберг

Дочери раввина Аарона Мендела Хазана

*Она жертвовала собой ради еврейства
Покинула этот мир 21 менахем ава 5783*

For sponsorship opportunities, email jewishinsights@shluchim.org

Published and Copyright 2022 by

Shluchim Office International

816 Eastern Parkway, Brooklyn, NY 11213

718.221.0500

5784 - 2023

Founded in 2008 in memory of Rabbi Gabi and Rivky Holtzberg OB"М
Shluchim of the Rebbe to Mumbai India

А. Сверхъестественное рождение

Ребе

Рождение Ицхака («Ибо в Ицхаке наречется потомство твое»), упомянутое в начале нынешней недельной главы Торы («Вот родословная Ицхака, сына Авраама; Авраам породил Ицхака»), было сверхъестественным. Таким образом, различие между Ицхаком и Ишмаэлем подчеркнуты уже описанием их рождения (т.е. еще до того, как они выросли).

Рождение Ишмаэля

Первоисточник 1 Берешит, 16:1-3, 15-16

А Сарай, жена Авраама, не рожала ему. А у нее была рабыня египтянка, по имени Агарь. И сказала Сарай Авраму: вот, Г-сподь лишил меня плодородия; войди же к рабыне моей: может быть у меня будут дети через нее; и послушался Аврам голоса Сарай, и взяла Сарай, жена Авраама, рабыню свою, египтянку Агарь, по истечении десяти лет пребывания Авраама в земле Кнаан, и дала ее Авраму, мужу своему, в жены.

И родила Агарь Авраму сына, и нарек Аврам имя сыну своему, которого родила Агарь, Ишмаэль. И Аврам был восьмидесяти шести лет, когда Агарь родила Авраму Ишмаэля.

לידתו של יצחק ("כי ביצחק יקרא לך זרע") - אודותיה נזכר בהתחלת פרשתנו: "ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק" - הייתה באופן שלמעלה מהטבע. ובזה מודגש החילוק שבין יצחק לישמעאל - באופן לידתם (עוד לפני שגדלו).

ושרי אשת אברם לא ילדה לו וְלֹא שִׁפְחָה מִצְרַיִת וְשָׁמָּה הָגָר. וְתֹאמַר שָׂרִי אֶל אַבְרָם הֲנִי נָא עֶצְרָנִי ה' מִלְּדַת, בֹּא נָא אֶל שִׁפְחָתִי, אוֹלִי אֲבִנָּה מִמֶּנָּה, וְיִשְׁמַע אַבְרָם לְקוֹל שָׂרִי. וְתִקַּח שָׂרִי אֵשֶׁת אַבְרָם אֶת הָגָר הַמִּצְרַיִת שִׁפְחָתָהּ מִקֶּץ עֶשֶׂר שָׁנִים לְשִׁבְתָּ אַבְרָם בְּאֶרֶץ כְּנָעַן, וְתָתֵן אֹתָהּ לְאַבְרָם אִשָּׁה לּוֹ לְאִשָּׁה.

ותלד הגר לאברם בן, ויקרא אברם שם בנו אשר ילדה הגר: ישמעאל. ואברם בן שמונים שנה ושש שנים, בלדת הגר את ישמעאל לאברם.

Ребе

Рождение Ишмаэля было естественным не только для Агари, но и для Авраама — ему было тогда 86 лет, и не требовалось великого чуда, чтобы он смог стать отцом ребенка. В Торе мы находим упоминание о том, что ангел благословил Агарь, чтобы она забеременела и родила. Помимо этого, было благословение, данное потом Ишмаэлю, но нигде мы не видим ничего сверхъестественного.

לידת ישמעאל הייתה בדרך הטבע - לא רק מצד הגר, אלא אפילו מצד אברהם, שהיה בן שמונים ושש שנה בלדת הגר את ישמעאל², ולא היה צורך בנס מיוחד שיוכל להוליד. - מצינו אמנם ברכה של המלאך להגר: "הנך הרה ויולדת בן גו"³ וכן לאחריו כן הייתה הברכה "ולישמעאל שמעתוך וגו"⁴, אבל לא מצינו ענין שלמעלה מדרך הטבע.

Первоисточник 2 Берешит, 18:10-12

И сказал он: я возвращусь к тебе в это же время, и будет сын у Сары, жены твоей. А Сара слышит у входа в шатер, который позади него. Авраам же и Сара были стары, пришли в лета; перестало быть у Сары обычное у женщин. Сара внутренне рассмеялась, сказав: после того, как я состарилась, будет у меня молодость? Да и господин мой стар.

ויאמר: שוב אשוב אליך כעת חיה והנה בן לשרה אשתך, ושרה שמעת פתח האהל והוא אחריו. ואברהם ושרה זקנים באים בימים, חדל להיות לשרה ארח פנשים. ותצחק שרה בקרבה לאמר: אחרי בלתי היתה לי עדנה ואדני זקן.

Ребе

Рождение Ицхака было чудесным со всех сторон – как для Авраама, так и для Сары. Это отражено в стихах, где Сара выражает свое удивление, услышав от ангела весть о том, что ей предстоит вскоре родить.

מה שאין כן בנוגע ללידת יצחק - הרי כל הענין לא היה אלא בדרך נס, הן מצד שרה והן מצד אברהם, כמסופר בפשטות הכתובים⁵ אודות גודל תמיהתה של שרה בשמעה מפי המלאך את הבשורה אודות לידת יצחק⁶.

(5) וירא יח, יב.
(6) ראה גם שיחת ש"פ חיי שרה סי"ט.

(2) לך לך טז, טז.
(3) שם, יא.
(4) שם יז, כ.
(5) וירא יח, יב.
(6) וירא יח, יב.

Б. Сверхъестественное обрезание

Первоисточник 3 Берешит, 17:23-25

Ишмаэль был обрезан в тринадцать лет

И взял Авраам Ишмаэля, сына своего, и всех рожденных в доме его, и всех купленных за серебро его, весь мужской пол из людей дома Авраама, и обрезал край плоти их в тот самый день, как говорил с ним Б-г. Авраам же был девяноста девяти лет при обрезании им края плоти своей. А Ишмаэль, сын его, был тринадцати лет при обрезании края плоти его.

וַיִּקַּח אַבְרָהָם אֶת יִשְׁמָעֵאל בְּנֵוֹ וְאֵת כָּל יְלֵידֵי בֵיתוֹ וְאֵת כָּל מְקֻנְתֵי כֶסֶפוֹ, כָּל זָכָר בְּאַנְשֵׁי בֵית אַבְרָהָם, וַיְמַלְאֵם אֶת בֶּשֶׂר עֲרֻלָּתָם בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה, כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהִים. וְאַבְרָהָם בֶּן תִּשְׁעִים וְתֵשַׁע שָׁנָה, בְּהַמְלוֹ בֶּשֶׂר עֲרֻלָּתוֹ. וַיִּשְׁמָעֵאל בְּנֵוֹ בֶּן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה בְּהַמְלוֹ אֶת בֶּשֶׂר עֲרֻלָּתוֹ.

Первоисточник 4 Берешит, 21:1-4

Обрезание Ицхака на восьмой день

И вспомнил Г-сподь о Саре, как сказал; и сделал Г-сподь Саре, как говорил. И Сара забеременела и родила Аврааму сына в старости его, к сроку, о котором говорил ему Б-г. И нарек Авраам имя сыну своему, родившемуся у него, которого родила ему Сара, Ицхак. И обрезал Авраам Ицхака, сына своего, на восьмой день, как заповедал ему Б-г.

וְה' פָקַד אֶת שָׂרָה כַּאֲשֶׁר אָמַר, וַיַּעַשׂ ה' לְשָׂרָה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר. וַתַּהַר וַתֵּלֵד שָׂרָה לְאַבְרָהָם בֶּן לְזִקְנָיו, לְמוֹעֵד אֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהִים. וַיִּקְרָא אַבְרָהָם אֶת שֵׁם בְּנֵוֹ הַנּוֹלָד לוֹ אֲשֶׁר יָלְדָה לוֹ שָׂרָה, יִצְחָק. וַיְמַלְאֵם אֶת יִצְחָק בְּנֵוֹ בֶּן שְׁמֹנֶת יָמִים, כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֱלֹהִים:

Ребе

Аналогичное различие мы находим между Ицхаком и Ишмаэлем в контексте их обрезания. Ишмаэль был обрезан в тринадцать лет, а Ицхак – на восьмой день.

Обрезание может представлять определенную опасность, и Маймонид подчеркивает, что в таком случае сохранение жизни важнее всего и что «обрезание всегда можно сделать позже, но жизнь уже невозможно вернуть».

Опасность обрезания, безусловно, возрастает на восьмой день. Объясняя причину этой заповеди в своем «Путеводителе растерянных», Маймонид упоминает, что «ребенок при рождении очень слаб... пока не пройдет семь дней». Чем старше ребенок, тем лучше он подготовлен к тому, чтобы справиться с болью от обрезания. По этой причине существует ряд указаний по уходу за ребенком, которого обрезают.

Первоисточник 5 Мидраш Танхума, Лех Леха, 16

Рабби Йоси говорил: «Посмотри, насколько любима [Творцом] заповедь об обрезании, что отодвигает даже Шаббат. Ибо написано: «И в восьмой день должна быть обрезана крайняя плоть его» (Ваикра, 12:3) – то есть даже в субботу. А поскольку обрезание ставит под угрозу жизнь, разрешается исцелить его в субботу».

חילוק זה מצינו גם בנוגע לענין המילה⁷ - שישמעאל נימול בהיותו בן שלש עשרה שנה⁸, ויצחק נימול בהיותו בן שמונת ימים⁹:

“מילה - סכנת נפש היא”¹⁰. ולכן, בנוגע למצות מילה מדגיש הרמב”ם¹¹ “סכנת נפשות דוחה את הכל”, ומוסיף: “ואפשר למול לאחר זמן, ואי אפשר להחזיר נפש אחת מישראל לעולם”¹².

ומובן, שבגיל שמונה ימים הסכנה היא גדולה יותר - שבטעם מצות מילה לשמונה ימים כותב הרמב”ם במורה נבוכים¹³ ש”כשילוד הוא חלוש מאד בתכלית... עד סוף שבעה ימים”, ומכיון שכן, שככל שיגדל יותר - נתחזק כחו יותר לסבול את ענין המילה. ולכן, גם בנוגע ליום השמיני ישנם כמה וכמה עניני זהירות בנוגע לבריאות הגוף של התינוק כו’.

אמר רבי יוסי, ראה כמה חביבה מצות מילה שהיא דוחה את השבת, דכתיב: “וביום השמיני ימול” (ויקרא יב, ג), אפילו בשבת. ומילה – סכנת נפש היא, לפיכך התר לרפאתה בשבת.

(11) הל' מילה ספ"א.
(12) ראה לקו"ש ח"ה ע' 146 הע' 32.
(13) ח"ג פמ"ט (קרוב לסופו).

(7) ראה גם לקו"ש ח"א ע' 19 ואילך.
(8) לך לך י, כה.
(9) וירא כא, ד.
(10) תנחומא לך לך טז.

Ребе

Таким образом, обрезание Ицхака на восьмой день является «чудом», превосходящим рамки естественного, по сравнению с обрезанием Ишмаэля в тринадцать лет.

ונמצא, שפעולת המילה בגיל שמונת ימים, כפי שהיה אצל יצחק, היא באופן של נס - למעלה מדרך הטבע - ביחס לפעולת המילה בגיל שלוש עשרה שנה, כפי שהיה אצל ישמעאל.

В. Жизнь за рамками естественного

Ребе

Поведение Ицхака на протяжении всей его жизни было сверхъестественным. Будучи «непорочной жертвой», он никогда не покидал Землю Израиля. Согласно комментарию Раши стиха «не спускайся в Египет, поживи в земле этой»: «ты – непорочная жертва, и за пределами Израиля тебе не место». В духовном смысле это означает служение Б-гу, выходящее за пределы бытия и естества.

Первоисточник 6 Берешит, 26:1-3

И был голод в стране, кроме первого голода, который был во дни Авраама; и пошел Ицхак к Авимелеху, царю филистимскому, в Ггар. И явился ему Г-сподь, и сказал: не спускайся в Египет; поселись в земле, о которой Я скажу тебе. Поживи в этой земле, и Я буду с тобою и благословлю тебя; ибо тебе и потомству твоему дам Я все земли эти, и клятву осуществляю, которую Я клялся Аврааму, отцу твоему.

Раши

«**Не спускайся в Египет**»: Яков думал отправиться в Египет, как это сделал его отец во время голода. Тогда Б-г сказал ему: «Не спускайся в Египет», потому что ты подобен непорочной жертве, и за пределами Израиля тебе не место.

וכמו כן הייתה כללות הנהגתו של יצחק במשך כל ימי חייו באופן שלמעלה מהטבע - שהרי יצחק היה "עולה תמימה" ולכן, במשך כל ימיו לא יצא מארץ ישראל, כמו שכתוב בפירושו רש"י על הפסוק¹⁴ "אל תרד מצרימה גור בארץ הזאת": "אתה עולה תמימה, אין חוצה לארץ כדאי לך", וענינו בעבודה הרוחנית - עבודה באופן שלמעלה ממציאות העולם, למעלה מהטבע.

ויהי רעב בארץ מלבד הרעב הראשון אשר היה בימי אברהם, וילך יצחק אל אבימלך מלך פלשתים גררה. וירא אליו ה' ויאמר: אל תרד מצרימה, שכן בארץ אשר אמר אליך. גור בארץ הזאת, ואהיה עמך ואברכה, כי לך ולזרעך אתן את כל הארצות האל, והקמתי את השבעה אשר נשבעתי לאברהם אביך.

רש"י

אל תרד מצרימה. שהיה דעתו לרדת מצרימה, כמו שירד אביו בימי הרעב; אמר לו: אל תרד מצרימה, שאתה עולה תמימה, ואין חוצה לארץ כדאי לך.

Ребе

Ишмаэль был обрезан в тринадцать лет

Известно, что каждый из патриархов принес нечто новое в этот мир, что стало наследием всего еврейского народа. Вкладом Ицхака было поведение, выходящее за рамки ординарного.

Ицхак – первый, кто был обрезан на восьмой день (Авраам был обрезан в 99 лет). Авраам провел много лет за пределами Израиля, переехав туда лишь в возрасте 75 лет. Яков провел двадцать лет в доме Лавана. Ицхак же был единственным из патриархов, кто никогда не покидал Святую Землю.

Таким образом, неординарность не является чем-то новым для еврейского народа – мы унаследовали ее от Ицхака.

והנה, ידוע שאצל כל אחד מהאבות היה חידוש מיוחד, וממנו נמשך הדבר לכל בני ישראל. וחידושו המיוחד של יצחק - הנהגה שלמעלה מהטבע:

בנוגע לענין המילה - הרי יצחק "התחיל במילה תחילה לשמונה"¹⁵ (שהרי אברהם אבינו נימול בהיותו בן תשעים ותשע שנה¹⁶). ובנוגע לענין של "עולה תמימה" - הרי: אברהם היה ריבוי שנים בחוץ לארץ, שכן, רק בהיותו בן שבעים וחמש יצא מחרן¹⁷ וכו'. יעקב אבינו היה עשרים שנה בבית לבן¹⁸ וכו'. ואילו יצחק - הוא היחידי מכל האבות שמעולם לא יצא מארץ ישראל, "עולה תמימה".

ומכל זה מובן - כאמור - שכללות הנהגה באופן שלמעלה מדרך הטבע אינה בבחינת חידוש אצל בני ישראל, מכיון שמקבלים זאת בירושה מעבודתו של יצחק.

מרשימה (מוגהת) של דברי כ"ק אדמו"ר בעת ביקור הרבנים בני האדמו"ר מלעלוב. תורת מנחם ה'תשמ"ה חלק א' ע' 682

(17) שם יב, ד.
(18) ויצא לא, מא.

(15) תנחומא שמות ד. וראה לק"ש וירא תשד"מ הערות 2-11. וש"נ.
(16) לך לך שם, כד.

Г. Б-жественная защита

Первоисточник 7 Берешит, 25:20-21

И Ицхак был сорока лет, когда он взял Ривку, дочь Бетуэля арамейца из Падан-Арама, сестру Лавана арамейца, себе в жены. И молился Ицхак

Г-споду о жене своей, потому что она была бесплодна; и

Г-сподь выполнил просьбу его, и зачала Ривка, жена его.

וַיְהִי יִצְחָק בֶּן אַרְבָּעִים שָׁנָה
בְּקָחָתוֹ אֶת רִבְקָה בִּת בְּתוּאֵל
הָאֲרָמִי מִפְּדַן אָרָם, אָחוֹת
לְבֵן הָאֲרָמִי לוֹ לְאִשָּׁה. וַיַּעֲתֶר
יִצְחָק לַה' לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ כִּי
עֲקָרָה הוּא, וַיַּעֲתֶר לוֹ ה' וַתְּהַר
רִבְקָה אִשְׁתּוֹ.

Ребе

Почему Ицхак не молился за себя?

В стихе говорится: «И молился Ицхак Г-споду о жене своей, потому что она была бесплодна». Возникает вопрос: как Ицхак понял, что проблема именно в Ривке, что именно она «бесплодна», а не он?

Некоторые предлагали такой ответ: Б-г обещал Аврааму: «Ибо в Ицхаке наречется потомство твое», поэтому не может быть, чтобы проблема была в нем. А значит, должно быть, проблема в Ривке – «она была бесплодна».

“ויעתר יצחק לה' לנוכח אשתו כי עקרה היא”¹⁹: לכאורה אינו מובן: מניין ידע יצחק שהחיסרון הוא אצל רבקה, “כי עקרה היא”, ולא אצלו, שאינו יכול להוליד?

רצו לתרץ, בפשטות, שמכיון שהקב"ה הבטיח לאברהם “כי ביצחק יקרא לך זרע”²⁰, ברור הדבר ללא כל ספק שמצדו אין מניעה בדבר, ועל כן צריך לומר ש“עקרה היא”

Молитва по-прежнему требуется

Но этого ответа недостаточно. Вопросы, поднятые в комментариях Раши, следует тщательно изучать, чтобы найти на них ответы. То же самое относится и к ответам на эти вопросы – после нахождения ответа нужно тщательно изучить его, чтобы определить, является ли он удовлетворительным. В нашем случае краткий анализ приводит к выводу, что данный ответ не является удовлетворительным.

Г-сподь пообещал Якову, что защитит его. Как Яков говорит об обещании Б-га: «Ты сказал: “Облагодетельствую Я тебе и сделаю Я твое потомство столь же многочисленными, как песок морской”». И все же он молит Б-га об исполнении этого обещания, т.к. боится, что тот или иной грех сделает его недостойным.

Первоисточник 8 Берешит, 32:11-12

Стал я мал от всех милостей и всех благодеяний, которые Ты содеял для раба Твоего; ибо я с посохом моим перешел этот Иордан, а теперь у меня два стана. О, избавь меня от руки брата моего, от руки Эсава, ибо я боюсь его: может быть, он придет и убьет меня и мать с детьми.

אמנם, אף שתירוץ זה פשוט לכאורה, הרי (הרבי חייך ואמר:) כשם שדובר כמה פעמים בנוגע לשאלות בפירושי רש"י, שכאשר מוצאים שאלה וקושיה, יש לעיין ולהתבונן שמא יכולים למצוא תירוץ, כן הוא גם בנוגע למציאת תירוץ, שגם כאשר מוצאים תירוץ בהשקפה ראשונה, יש לעיין ולהתבונן האם זה אמנם תירוץ מספיק כו', ובנדון דידן, גם בהתבוננות קלה מגיעים למסקנה שאין זה תירוץ מספיק -

כי: מצינו אצל יעקב, שאף שהקב"ה הבטיח לו שישמור עליו כו', ובלשונו של יעקב בתפלתו: "ואתה אמרת היטב איטיב עמך ושמתי את זרעך כחול הים גו"²¹ - מכל מקום, ביקש והתפלל על קיום ההבטחה, באמרו, "אני ירא שמא משהבטחתי נתלכלכתי בחטא"²².

קִטְנִיתִי מִכָּל הַחֲסָדִים וּמִכָּל הָאֲמֹת אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת עַבְדְּךָ, כִּי בְּמִקְלִי עָבַרְתִּי אֶת הַיַּרְדֵּן הַזֶּה וְעַתָּה הֵייתִי לְשָׁנֵי מַחְנוֹת. הַצִּילֵנִי נָא מִיַּד אָחִי מִיַּד עֵשָׂו כִּי יֵרָא אֲנֹכִי אֹתוֹ פֶּן יָבוֹא וְהַכְנִי אִם עַל בָּנָיִם.

הרי, נוסף לכך שהחשש שמא יגרמו החטא היא סברה פשוטה, תתעורר אצלו השאלה והקושיה כשיבוא ללמוד פסוק זה.

21 בראשית לב, יג.
22 פרש"י שם.יא. - ואף שהבן חמש למקרא לא למד עדיין פסוק זה,

Раши

«**Стал я мал**»: мои заслуги уменьшились из-за милостей и правды, которые Ты оказал мне. Поэтому я боюсь, что мог запятнать себя грехом с того времени, как Ты дал мне обещание, и из-за этого буду предан в руки Эсава.

רש"י

קטנתי מפל החסדים.
נתמעטו זכותי על ידי
החסדים והאמת שעשית
עמי, לכה אני ירא, שמא
משחבתחתי נתקלקלתי
בחטא ויגרם לי להמסר
ביד עשו (שבת ל"ב):

Ребе

Поэтому, хотя Б-г обещал: «Ибо в Ицхаке наречется потомство твое», вполне могло оказаться, что тот или иной грех вызвал такие изменения, что необходимо молиться Б-гу и за Ицхака. Это вновь возвращает нас к вопросу: почему Ицхак молился только за Ривку, «потому что она была бесплодна»?

ועל פי זה, אף שהקב"ה הבטיח "כי ביצחק יקרא לך זרע", הרי, מכיון שישנו החשש שמא גרם החטא, יתכן שנעשה שינוי, חס ושלום, בענין זה, ובמילא, יש מקום וצורך בתפלה ובקשה גם בנוגע ליצחק, וחוזרת הקושיה למקומה: מדוע התפלל רק על רבקה, "כי עקרה היא"?

Без беспокойства о грехе

Ицхак был уверен, что обещание Б-га воплотится в жизнь, поэтому не было причин беспокоиться из-за греха.

אין חשש מחטא

התשובה היא: בנוגע לעצמו - היה יצחק בטוח שתקוים ההבטחה "כי ביצחק יקרא לך זרע", מכיון שאצלו לא היה מקום לחשש שמא יגרום החטא.

По словам Раши, Ицхак не хотел брать в качестве второй жены рабыню, как это сделал Авраам, потому что он был освящен на горе Мориа как непорочная жертва.

וההסברה בזה: בהמשך הענין כותב רש"י²³ ש"שפחה לא רצה לישא (כמו אברהם), לפי שנתקדש בהר המוריה להיות עולה תמימה".

Первоисточник 9 Раши, Берешит, 25:26

«Шестьдесят лет»: десять лет с тех пор, как он женился на ней... и эти десять лет он ждал, как и его отец. Поскольку она не забеременела в указанный срок, он понял, что она бесплодна, и стал молиться за нее. Но Ицхак не желал брать рабыню, как это сделал Авраам, потому что он был освящен на горе Мория, став совершенной жертвой.

בן ששים שנה. י' שנים
משנשא... וי' שנים הללו
צפה והמתין לה, כמו שעשה
אביו לשרה; כיון שלא
נתעברה, ידע שהיא עקרה,
והתפלל עליה (יבמות ס"ד).
ושפחה לא רצה לשא, לפי
שנתקדש בהר המוריה להיות
עולה תמימה.

Ребе

Подобное повторяется позднее в другой главе Торы. Говорится: «И был голод в земле этой, кроме первого голода, который был во дни Авраама, и пошел Ицхак к Авимелеху, царю филистимскому, в Грар. И явился ему Г-сподь и сказал: "Не спускайся в Египет"». Раши объясняет: «Ицхак подумывал о том, чтобы спуститься в Египет, как это сделал его отец во время голода. Поэтому Б-г явился Ицхаку и сказал не спускаться в Египет, ибо "ты - непорочна жертва, и за пределами Израиля тебе не место!»

По закону жертва должна находиться под надзором, чтобы с ней не случилось ничего нежелательного. Так и Ицхака, названного «непорочной жертвой», Б-г защищал от любого греха. Значит и не было места случайному греху.

ועל דרך זה בענין שלאחרי זה²⁴ "ויהי רעב בארץ מלבד הרעב הראשון אשר היה בימי אברהם וילך יצחק אל אבימלך מלך פלשתים גררה", "וירא אליו ה' ויאמר אל תרד מצרימה גו", ומפרש רש"י: "שהיה דעתו לרדת למצרים כמו שירד אביו בימי הרעב²⁵, אמר לו, אל תרד מצרימה, שאתה עולה תמימה ואין חוצה לארץ כדאי לך".

והנה, המעלה המיוחדת של "עולה תמימה" היא - ששומרים עליה שלא יארע לה דבר בלתי-רצוי. ומזה מובן גם בנוגע ליצחק - שלהיותו "עולה תמימה" - בוודאי שהקב"ה מגן ושומר עליו שלא יבוא לידי חטא, חס ושלום, ובמילא, אין מקום לחשש שמא יגרום החטא.

כדי לבאר מדוע הוצרך הקב"ה לומר לו "אל תרד מצרימה" - מכיון "שהיה בדעתו לרדת למצרים כמו שירד אביו בימי הרעב".

24 כו, א-ב. 25 ולכן מזכיר הכתוב אודות "הרעב הראשון אשר היה בימי אברהם".

Нет никакой ошибки

Основываясь на изложенном выше, мы можем объяснить еще один эпизод, касающийся благословений, которые Ицхак хотел дать Эсаву, но в конечном итоге отдал Яакову.

Поняв, что он благословил не Эсава, Ицхак «содрогнулся» от страха. Почему же он «содрогнулся»? Только ли из-за того, что он благословил другого, а не Эсава? Возможно страх возник из-за того, что он подумал, что лишился статуса «непорочной жертвы». Он так подумал, потому что Б-г не дал ему благословить того, кто, по его мнению, заслуживал этого как первенец. (Позже он понял, что это не так, ведь благословения на самом деле по праву принадлежали Яакову, и дал Эсаву отдельное благословение: «Ты тоже благословен будешь».)

Это событие фактически лишний раз подчеркивает, что Ицхак сохранил защиту со стороны Творца, чтобы дать благословения тому сыну, который действительно их заслужил – т.е. Яакову.

על פי זה יש להוסיף ולבאר עוד ענין בהמשך הפרשה בנוגע לברכות שרצה יצחק לברך את עשיו, ובסופו של דבר בירך את יעקב:

כשנודע ליצחק שלא בירך את עשיו - אזי "ויחרד יצחק חרדה גדולה עד מאד"²⁶, ובטעם הדבר - כי לכאורה, גם אם בירך מישהו אחר במקום את עשיו, מה מקום ל"חרדה גדולה עד מאד"?! - יש לומר²⁷, שהחרדה הייתה מפני שחשב שניטל ממנו, חס ושלום, הענין של "עולה תמימה", והראיה, שלא שמרו עליו מלמעלה שיברך את מי שחשב שצריך לברכו בגלל מעלת הבכורה²⁸ (עד שנתברר לו שהברכות שייכות ליעקב כו', שלכן אמר "גם ברוך יהיה").

עוד ועיקר: בענין זה גופא מודגש היותו "עולה תמימה" - ששמרו עליו מלמעלה שיברך למי שראוי באמת לקבל את הברכות, יעקב דווקא

משיחת שבת פרשת תולדות, מברכים החודש כסלו, ה'תשמ"ח, בלתי מוגה.
תורת מנחם ה'תשמ"ח, חלק א', ע' 516

על עצם העובדה שלא שומרים אותו מלמעלה כו'.
(28) ע"ד מ"ש (תצא כא, טז-יז) "לא יוכל לבכר את בן האהובה על פני בן השנואה הבכור". "כי את הבכור בן השנואה יכיר גו".

(26) כו, לג.
(27) ולהעיר מהפירוש שמביא רש"י מתנחומא [נוסף על הפירוש כתרגומו, לשון תמיהה, ומדרשו שראה גיהנום פתוחה כו'], "למה חרד יצחק אמר שמא עון יש בי שברכתי קטן לפני גדול כו", די"ל, שבזה נכלל גם החרדה